

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ

Број: 601-00-40/2025-01
Датум: 30. 12. 2025. године
Београд
Немањина 22-26

СТРУЧНО УПУТСТВО О ОРГАНИЗОВАЊУ ТАКМИЧЕЊА И СМОТРИ УЧЕНИКА ОСНОВНЕ И СРЕДЊЕ ШКОЛЕ

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Овим упутством уређују се: циљ, задаци, врсте и нивои, организација и пропозиције такмичења и смотри ученика основних и средњих школа, вредновање постигнућа ученика и награђивање, финансирање, праћење и извештавање о одржаним такмичењима и смотрама.

Такмичење је ваннаставна активност која се организује у циљу вредновања и рангирања знања, умења и способности ученика из предмета, односно области предмета.

Смотра је ваннаставна активност која се организује у циљу представљања, односно вредновања и рангирања способности, умења и вештина ученика из предмета, области предмета и активности.

Ученик се такмичи, односно учествује на смотри, на језику на коме стиче образовање, уколико се другачије не изјасни.

Организаторе такмичења и смотри одређује министар календаром такмичења и смотри за сваку школску годину.

Календар такмичења и смотри објављује се на званичној интернет страници Министарства просвете и у листу „Просветни преглед“, најкасније до почетка другог полугодишта текуће школске године.

Такмичења и смотре организују се без котизације учесника.

II ЦИЉ И ЗАДАЦИ

Циљ такмичења и смотри јесте афирмација образовно-васпитног рада, постигнућа ученика и подизање квалитета образовања и васпитања.

Задаци такмичења су:

а) вредновање нивоа стечених знања, умења, вештина и способности ученика;

б) рангирање нивоа постигнућа ученика.

Задаци смотре су:

а) јавно представљање способности, склоности, умења, знања и вештина ученика;

б) вредновање и рангирање нивоа постигнућа ученика.

III НИВОИ ТАКМИЧЕЊА И СМОТРИ И ЊИХОВА ОРГАНИЗАЦИЈА

Такмичења и смотре организују се на следећим нивоима: школском, општинском, окружном/градском/међуокружном (регионалном), републичком и међународном.

Школско такмичење и смотра је обавезни ниво. Организује га стручно веће школе за предмет, односно област предмета и то за све ученике школе.

Општинско такмичење и смотру организују општински активни стручних друштава за поједине предмете, односно области предмета.

Окружно/градско/међуокружно такмичење и смотру организују школе и стручна друштва за сваки поједини предмет, односно област предмета, заједнице школа и други организатори, у сарадњи с Министарством просвете (даље: Министарство).

Републичко такмичење и смотру организују стручна друштва, заједнице школа и други организатори у сарадњи са Министарством.

На републичком такмичењу, односно смотри, могу учествовати ученици српског порекла који похађају образовно-васпитни рад на српском језику у државама региона. Услов за то јесте учешће бар на једном претходном нивоу такмичења, односно смотре.

Међународно такмичење и смотру организује стручно друштво или други организатор у сарадњи са међународном организацијом и Министарством.

Такмичења и смотре спроводе организатори у складу са програмом, а којим организатор одређује садржај, организацију, начин припреме, методолошка упутства, програмске задатке, као и износ финансијских средстава потребних за спровођење такмичења и смотри.

Садржај такмичења и смотри примерен је узрасту ученика и заснива се на важећим плановима и програмима наставе и учења за основно и средње образовање и васпитање.

Ученик средње школе може учествовати на два такмичења и једној смотри или на две смотре и једном такмичењу, осим ако се ученик такмичи из области уметности (музичке и балетске школе).

Школа може учествовати на такмичењима и смотрама уколико их је планирала својим годишњим планом рада.

За организацију такмичења и смотре одговорни су организатор и:

– директор школе и стручно веће за област одређеног предмета – за школски ниво;

– директор школе – домаћин такмичења и представник општинског актива наставника – за општински ниво;

– директор школе – домаћин такмичења и представник окружног актива наставника – за окружни/градски/међуокружни ниво;

– директор школе – домаћин такмичења и председник стручног друштва, односно заједнице школа – за републички ниво;

– председник стручног друштва и представник међународне организације – за међународни ниво.

Организатор такмичења и смотре стара се о припреми ученика за такмичења и смотре, планира и организује семинаре и друге инструктивне облике рада за наставнике који остварују програме такмичења и смотри.

Такмичења/смотре могу бити реализована и на даљину, употребом одговарајућих информационо-комуникационих алата, уз осигурање квалитета реализације, које обезбеђује непосредни организатор такмичења/смотре.

Захтеве за превођење тестова на језике националних мањина, чији национални савети имају седиште на територији АП Војводина, организатори такмичења достављају искључиво Покрајинском секретаријату за образовање, прописе, управу и националне мањине – националне заједнице, а за албански, босански и бугарски језик националним саветима ових националних мањина.

IV ПРИЈАВЉИВАЊЕ ЗА ОРГАНИЗАЦИЈУ ТАКМИЧЕЊА И СМОТРИ

Организатор такмичења и смотре подноси Министарству захтев за организовање такмичења и смотри до 30. септембра текуће године за ту школску годину.

Календаром такмичења и смотри, који доноси министар за сваку школску годину, утврђују се: предмет, односно област предмета, организатори такмичења и смотри, врсте, ниво и датум одржавања.

Захтев за организовање такмичења и смотри садржи: назив и адресу организатора; име и презиме лица овлашћеног за заступање; контакт; назив такмичења и смотре; место, време и начин организовања такмичења и смотре.

Приликом разматрања пријава организатора такмичења и смотри у наредној школској години, један од кључних критеријума за прихватање пријаве биће извештај организатора о реализовању такмичења и смотри у претходној школској години, који се подноси Министарству на обрасцу у складу са поглављем VIII овог стручног упутства.

Захтев организатора, који први пут подноси захтев за организовање такмичења/смотре, садржи и: циљ, задатке и програм такмичења и смотре; пропозиције такмичења и смотре; разреде у којима се организује такмичење/смотра и наставни језик; начин припремања наставника и ученика за такмичење/смотру.

Наведене елементе садржи и захтев организатора у случају измена у односу на захтев из претходне школске године.

V ПРОПОЗИЦИЈЕ ТАКМИЧЕЊА И СМОТРИ

Пропозиције такмичења и смотри утврђује непосредни организатор и дужан је да их учини јавно доступним објављивањем на својој званичној интернет страници.

Пропозицијама такмичења и смотри непосредни организатор утврђује:

– услове за припрему и одржавање (организациони, материјални, технички, временски и други услови);

– услове за учешће ученика;

– начин провере знања, умења, вештина и способности, односно начин представљања;

– начин вредновања резултата и рангирања ученика;

– право на жалбу и рок за њено подношење;

– награде, признања и похвале ученицима, наставницима и школама.

За међународно такмичење и смотру пропозиције утврђује организатор међународног такмичења и смотре.

Организатор такмичења и смотре прибавља сагласност родитеља ученика, односно другог законског заступника, о руковању личним подацима ученика у циљу јавног промовисања резултата.

VI ВРЕДНОВАЊЕ И НАГРАДЕ

Начин вредновања резултата и рангирања ученика на такмичењима и смотрема обавља комисија коју образује организатор. Комисију чине најмање три члана. Школску комисију образује стручно веће за област предмета.

Општинску комисију образује стручно друштво, односно заједница школа, на предлог општинског актива наставника.

Окружну/градску/међуокружну комисију образују стручно друштво и други организатори. Један члан комисије је представник стручног друштва, односно заједнице школа.

Републичку комисију образује организатор, а у раду ове комисије може учествовати и представник Министарства.

Резултати такмичења су јавни и објављују се на огласној табли школе у дану одржавања такмичења.

Наставник, ученик и школа могу да поднесу жалбу на вредновање резултата комисији за жалбе.

Комисија је дужна да, по објављеним привременим резултатима, истог дана размотри жалбу и о томе обавести подносиоца.

Коначна ранг листа сачињава се после разматрања жалби и доношења решења, а објављује се у дану такмичења на огласној табли школе.

Све накнадне жалбе, које се односе на такмичење или смотру, подносе се непосредном организатору такмичења/смотре.

Ученици се са општинског нивоа такмичења/смотре пласирају на окружно/градско/међуокружно такмичење и смотру у складу с пропозицијама стручног друштва или другог организатора.

Републичко такмичење може се организовати ако му претходе најмање два нивоа такмичења. Због специфичних околности у којима се реализују, изузетак могу бити такмичења из изборних предмета, такмичења уметничких школа, средњих стручних школа и смотре.

Организатор такмичења дужан је да утврди минимални праг остварених бодова за учешће на републичком такмичењу. Приликом одређивања минималног прага бодова организатор узима у обзир сложеност такмичења. На републички ниво такмичења пласира се највише до 30% прворанжираних ученика, уз услов да су остварили најмање утврђени минимални праг бодова.

Прво место на републичком такмичењу и смотри припада ученику који освоји највећи број бодова. Друго и треће место припада ученицима који према даљем редоследу имају највећи број бодова. Ученици који имају исти број бодова деле одговарајуће исто место.

Организатор доставља Министарству, односно надлежном сектору, податке о успеху свих ученика који су приступили републичком такмичењу и коначну ранг листу, ради уноса података на портал *Такмичари генерације*, односно провере тачности унетих података.

Ученици који на такмичењу и смотри освоје прво, друго и треће место добијају од организатора: дипломе, признања, похвале и награде.

Наставници од организатора добијају признања, похвале и награде. Директор школе, у складу са статутом школе, може посебно да награди наставника и ученика за постигнуте резултате на такмичењу и смотри.

Организатор може да утврди и друге врсте награда учесницима такмичења и смотре, као и награде донатора и спонзора.

Дипломе до републичког нивоа потписује представник друштва и директор школе домаћина, а на републичком нивоу министар просвете и председник стручног друштва или заједнице школа, односно организатора.

VII ФИНАНСИРАЊЕ ТАКМИЧЕЊА И СМОТРИ

Финансирање такмичења и смотре врши се у складу са члан 187. став 2. тачка 6) *Закона о основама система образовања и васпитања* („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18-др. закон, 10/19, 6/20, 129/21, 92/23 и 19/25).

Организатори и домаћини дужни су да из других извора обезбеде средства која им према њиховим финансијским плановима недостају, што искључује наплату котизације учесницима.

VIII ПРАЋЕЊЕ И ИЗВЕШТАВАЊЕ О ОДРЖАНИМ ТАКМИЧЕЊИМА И СМОТРАМА

Организатори такмичења/смотре достављају извештај Министарству, односно надлежном сектору, о реализованом такмичењу/смотре у року од седам дана по одржаном такмичењу/смотре, на обрасцу који је доступан на званичној интернет страници Министарства.

IX ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Организатори такмичења и смотре дужни су да приликом израде и дистрибуције тестова и решења обезбеде тајност, као и њихово достављање на превођење на језик националне мањине најкасније 10 дана пре такмичења и смотре.

Организатори такмичења и смотре својим годишњим програмима рада планирају такмичења и смотре, а организују их у складу са календаром такмичења и смотре.

Образац дипломе прописује организатор такмичења и смотре.

МИНИСТАР
Prof. dr. Dejan Vuk Stanković
Проф. др Дејан Вук Станковић